

БЕАТРІЧІ. СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД

КУПИТИ

Назва «Беатрічі» є алюзією на даму серця автора «Божественної комедії» Данте Аліґ'єрі, яку звали Беатріче Портінарі і яка була для нього символом чистоти, тілесної й душевної. Однак кохана Данте жила в XIII столітті, і звідтоді стандарти вроди та жіночої ролі в суспільстві кардинально змінилися. Чи сподобалась би сучасна Беатріче великому італійському поетові?

У своїй п'єсі автор протиставляє сучасних «беатріч» коханій Данте, щоб продемонструвати деградацію моральних цінностей нинішнього суспільства.

За своєю структурою п'єса «Беатрічі» являє собою збірку вісьмох монологів, які перемежуються віршами, так чи інакше пов'язаними з монологами або такими, що взагалі не мають до них ніякого стосунку. Всі монологи належать жінкам, зовсім різним за своїм соціальним статусом, віком і вдачею: осатаніла черниця, виснажена тривогою за рідних жінка, кар'єристка на вершині свого професійного злету, жорстока дівчинка-підліток, стара самотня жінка в будинку для літніх осіб, жінка-вовкулака. Нестримний потік монологів складається з дотепних висловлювань, любовних прагнень, неприхованої пихи, сексуальних мрій, несподіваних зізнань, інтимних секретів, безжальних суджень.

Стефано Бенні

БЕАТРІЧІ. СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД

Переклад Любові Котляр



Анотація

Назва «Беатрічі» є алюзією на даму серця автора «Божественної комедії» Данте Аліг'єрі, яку звали Беатріче Портінарі і яка була для нього символом чистоти, тілесної й душевної. Однак кохана Данте жила в XIII столітті, і звідтоді стандарти вроди і жіночої ролі в суспільстві кардинально змінилися. Чи сподобалась би сучасна Беатріче великому італійському поетові?

У своїй п'єсі автор протиставляє сучасних «беатріч» коханій Данте, щоб продемонструвати деградацію моральних цінностей нинішнього суспільства.

Фінансується Європейським Союзом.

Підтримуючи цю публікацію, Європейська Комісія наголошує, що її зміст відображає винятково авторську позицію, отож Єврокомісію не можна притягнути до відповідальності за будь-яку інформацію, вміщену в цій книжці.

Усі права застережені. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати в будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це **ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко»**.

ISBN 978-617-553-057-3

ISBN 978-617-553-033-7 (Серія «Особливі прикмети II»)

© Giangiacomo Feltrinelli Editore Milan, 2011

© Любов Котляр, український переклад, 2023

© «Видавництво Анетти Антоненко», 2024

Беатріче

Дівчина у середньовічному вбранні розкладає карти Таро на столі. Співає:

*Квіт весняний облітає,
я сама, а час минає.
всі вберуть весільні шати,
а я маю Данте ждати.*

З ледве помітним тосканським акцентом.

Ох і цікаво жити в Середньовіччі! До того ж «Середньовіччя» — це ви так кажете, а я кажу — в 1284 році; а ви вже потім називайте собі, як знаєте, адже назви епохам дають згодом. От, наприклад, про диктатури починають говорити погано лише потім, а поки вони тривають, то й не муркнуть. Хіба не так?

Я — Беатріче, ворожка, читаю по картах майбутнє і знаю про нього все. Що ж до років, у які живете ви... (*Дивиться на карти.*) Свята Маріє, та я навіть імені його промовляти не хочу... обходьте його, дівчата, десятою дорогою, того гуляку! Але про політику мені говорити не можна, бо потім лиха не збудешся! Он Носач добазікався, і тепер йому від усіх дістається: і від гвельфів, і від гібеллінів, і від білих, і від чорних...

Хто такий Носач? Вибачте, це я Данте так називаю, а моя мати каже: «Не смій мені так обзивати нашого великого й видатного поета!», але ж ніс у нього теж великий та видатний — нічого не скажеш! — такий носяра, чистісінько яструбиний дзьобисько!.. нагадує чимось кавоварку, хоча її в нас іще поки не винайшли.

Так от, він — професійний поет, але постійно всіх лає, і казиться, і всіх посилає до Пекла, і то йому Піза не така, то Ареццо, то папи, то архієпископи. Я так гадаю, що рано чи пізно він таки довиступається, і його виженуть, виженуть геть палицями з міста.

Чи плакатиму я за ним?

(Тихенько до публіки.) Я вам кажу по секрету, але ж ви — нікому! Я його терпіти не можу!

Він мене побачив уперше, коли мені було вісім рочків, а йому самому — дев'ять; думаєте, сказав мені «Ходімо погуляємо разом, я пригощу тебе морозивом...»? та яке там! Таке мале, а бігом настрочило десять віршів на дві тисячі рядків.

Ми з ним зустрілися лише раз минулого року, мені тоді виповнилося вісімнадцять, і відтоді він зник, розвіявся в тумані.

Кажуть: то він такий сором'язливий. І потім усі додають: «Яка ж ти щаслива! Він же поет, він присвятить тобі шедевр італійської літератури, прославить тебе, це ж як... як... спонсор... спонсор — це латинське слово, а не англійське. Знаєш, скільком кортить, щоб він їх оспівував?»

Воно-то так, але я — жінка, а не серенада...

Не можу ж я вічно сидіти й чекати, поки він завершить свій шедевр і піднесе мене до лику святих, а ти сиди тут собі мовчки й чекай. Дев'ятнадцять років у Середньовіччі — це вже майже стара дівка. У нас тут ніяких ліфтингів, чи антибіотиків, чи аеробіки. У двадцять п'ять ти вже старе луб'я, або повія, або сухотна, або з тобою трапиться яка халепа, як ото з Джульєттою, — раз! І капець бідолашній у п'ятнадцять років, — або як з Офелією.

Я по картах бачу, що станеться. (Насуплюється.) Можливо, я помру в двадцять п'ять років, — тут так сказано.

А я маю оце тут сидіти й чекати, коли отой... хоча так навіть казати не слід.

Насамперед іще й тому, що негарно так. Він проходить повз мене на відстані двадцять метрів. Бачу, що поглядає на мене, зітхає, чухає свого носяру, але ніколи не обізветься. Та підійди ж ти вже краще, Дантику мій дороженький! І хоч подаруй мені щось там, каблучку на пальчик... нехай ти не можеш запросити мене в кіно, але ж можна сходити подивитися на повінь Арно...

Кажуть: «Наберися терпіння, він тобі дарує свої вірші».

Ага, дивись-но!

Написав уже один вірш — краще не буває:

ТАКА ВЛАДАРКА МОГО СЕРЦЯ МИЛА... ЗДАЄТЬСЯ, ПО
ЗЕМЛІ ІДЕ СВЯТА...[1]

Звісно, що відразу звертаєш увагу на оте «ЗДАЄТЬСЯ».

Так оті всі мешканці з Борго-Сан-Якопо, коли я проходжу, перемовляються: «Он, поглянь на Беатріче, Беатріче Портінарі... знаєш, що я тобі скажу? Вся така мила, така свята... ЗДАЄТЬСЯ».

І регочуть. От уже удружив мені той Шуліка дзьобатий!

А ось оце послушайте:

«То Беатріче свій втопила зір
У віковичний повіз, я ж дивився
На неї лиш, забувши про ефір.

І, дивлячись, тим в душі зробився,
Ким Главк зробивсь, коли його трава
Зробила богом, як її наївся».

Кого я там втопила, у який такий віз? Ніби якась там дурепа... І ДИВЛЯЧИСЬ, ТИМ У ДУШІ ЗРОБИВСЯ, зробився... ким це він там зробився? І хто такий отой Главк, що жує траву? Цап?

Можете собі уявити: це він повертатиметься додому ввечері і отак зі мною розмовлятиме? «Я зробивсь, а ти втопила зір?», «А що ми-сь зробимо сьогодні?..».

Однак у нас, у Середньовіччі, треба завжди робити так, як накажуть батьки.

Якщо мій татко-банкір почує, що я оце кажу, негайно відправить у монастир.

Тому що в Середньовіччі, любі мої, якщо не слухаєш татка й матінку, ніхто «колеса» не ковтає, не їде за кордон за «Еразмусом», не ходить до психоаналіста, не відвідує коледж. У нас тебе вмиль відправлять у монастир, ясно?

До того ж усі ці поети — справжні брехуни, вибирають собі якусь одну, щоб оспівувати, а потім швендяють по хвойдах. Усі — в Прато, у бордель до Мари, і бачили б ви, що вони там витворяють!

Так само, як ваші політики: хай живе родина, християнські цінності, а самі потім тільки те й роблять, що стрибають у гречку.

А от я, така вся мила й свята, повинна здаватися. Повинна ходити, понуривши голову. Я тільки те й роблю, що роздивляюся все собаче лайно по дорозі від моєї домівки і до площі Санта-Марія-Новелла.

Зате я навчилася ходити отак, бачите... *(Робить три чи чотири кроки.)*

Опускаю голову, а потім піднімаю лише на мить, ніби бачу... видіння, рай, інші світи, Богородицю, а сама нишком скошую око.

І дивлюся на парубків.

І бачу Баттістоне — того, що грає в кальчо, авжеж, у наш флорентійський футбол.

Зараз це заборонена гра, але через триста років про нього знатимуть усі.

Баттістоне, метр дев'яносто, отакенні плечі, отакі очі!

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ